

๑๔. ปัญญาลักษณะปัญหา ๑๔

พระราชชาติธรรมาสถามว่า "พระผู้เป็นเจ้า ปัญญา มีลักษณะเป็นอย่างไร ?"

พระเถระเจ้าทูลตอบว่า "แต่ก่อนอาตมภาพได้กล่าวว่ 'ปัญญา มีลักษณะตัดให้ขาด,' อีกอย่างหนึ่ง ปัญญา มีลักษณะส่องให้สว่าง."

ร. "ปัญญามีลักษณะส่องให้สว่างเป็นอย่างไร ?"

ธ. "ปัญญา เมื่อเกิดขึ้นย่อมกำจัดมืด คือ อวิชชา, ทำความสว่าง คือ วิชาให้เกิด, ส่องแสง คือ ญาณ, ทำอริยสัจทั้งหลายให้ปรากฏ, แต่ฉัน พระโยคาวจรย่อมเห็นด้วยปัญญาอันชอบว่า 'สิ่งนี้ไม่เที่ยง สิ่งนี้เป็นทุกข์ สิ่งนี้ไม่ใช่ตัว.'"

ร. "ขอพระผู้เป็นเจ้าจงอุปมาให้ข้าพเจ้าฟัง."

ธ. "เหมือนอย่างว่า จะมีนุรุษถือไฟเข้าไปในเรือนที่มีมืด, ไฟที่เข้าไปแล้วนั้นย่อมกำจัดมืดเสียทำความสว่างให้เกิด, ส่องแสง ทำรูปให้ปรากฏ ชื่อนั้นฉันใด; ปัญญา เมื่อเกิดขึ้นย่อมกำจัดมืด คือ อวิชชา, ทำความสว่าง คือ วิชาให้เกิด, ส่องแสง คือ ญาณ, ทำอริยสัจทั้งหลายให้ปรากฏ, แต่ฉัน พระโยคาวจรย่อมเห็นด้วยปัญญาอันชอบว่า 'สิ่งนี้ไม่เที่ยง สิ่งนี้เป็นทุกข์ สิ่งนี้ไม่ใช่ตัว' ชื่อนี้ก็ฉันนั้น. ปัญญา มีลักษณะส่องให้สว่างอย่างนี้."

ร. "พระผู้เป็นเจ้าช่างฉลาดจริง ๆ."